

Ђурић: Република Србија остаје посвећена Повељи УН, која нас води у односима са свим земљама света

26.5.2026 - | Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Serbia

Министар спољних послова Републике Србије Марко Ђурић обратио се вечерас у Њујорку на Седници Савета безбедности Уједињених нација на високом нивоу „Очување циљева и принципа Повеље УН и јачање међународног система са УН у центру“.

На почетку обраћања, захвалио је Народној Републици Кини, актуелном председавајућем Савета безбедности, као и министру спољних послова Ванг Јију, на организовању данашње дебате о теми која је од суштинског значаја за будућност међународног поретка и очување мира у свету.

”Повеља УН није осмишљена као документ који се примењује селективно. Или ће важити једнако за све, или више неће важити ни за кога. За Републику Србију ово није апстрактна тема. Међу онима смо који су из прве руке искусили последице рушења основних принципа Повеље УН. За нас је Пандорина кутија урушавања међународног права отворена 1999. године агресијом против наше земље, спроведеном без одлуке Савета безбедности УН”, истакао је Ђурић.

Подсетио је на речи Волтера Џеј Роклера, америчког правника и некадашњег тужиоца на Нирнбершком процесу, који је оценио да је тај чин „исцепао основне одредбе Повеље УН и других конвенција и уговора и представљао најдрскији чин међународне агресије још од Другог светског рата“.

Ђурић је нагласио да је тада показано да сила може бити изнад права, да се овај Савет може заобићи када његове одлуке не одговарају моћнима, као и да суверенитет и територијални интегритет нису неповредиви ако постоји довољно политичке и војне моћи да се прегазе.

”То није нарушило само мир у једној држави, већ је дубоко уздрмало саме темеље међународног правног поретка. Јер, оног тренутка када покажете да се Повеља УН не примењује једнако на све, нико више не може уверљиво тврдити да су принципи међународног права универзални и недељиви. Једном када се неки принцип први пут прекрши, он престаје да буде принцип. Правила која се примењују селективно престају уопште да буду правила”, истакао је Ђурић.

Шеф српске дипломатије подсетио је да је и рат 1999. године окончан усвајањем Резолуције 1244 Савета безбедности УН, правно обавезујућег документа за све државе чланице УН.

”Принципи суверенитета и територијалног интегритета јасно су уграђени у ту резолуцију. Ипак, она је постала један од најкршенијих и најигнорисанијих докумената које је ово уважено тело икада усвојило”, поручио је Ђурић.

Република Србија, указао је, верује да УН морају да остану незаменљив центар међународног поретка, не зато што су савршене, већ зато што не постоји кредибилна алтернатива систему заснованом на универзалним правилима и равноправном учешћу свих држава.

“Одговор на кризу мултилатерализма није тражење нових формула, већ храброст да се вратимо ономе о чему смо заједно постигли договор. Мултилатерализам који данас бранимо није створен у временима мира и комфора, већ је настао из пепела два катастрофална светска рата и из страдања народа који су платили највишу цену за слободу”, навео је Ћурић.

Према његовим речима, Република Србија ту цену добро познаје.

“Мало је народа који могу уверљивије сведочити о жртвама поднетим у одбрани слободе и принципа на којима почива савремени међународни систем - суверене равноправности држава, поштовања територијалног интегритета и уверења да универзална правила морају важити једнако за све. Јер, оног тренутка када се ти принципи напусте, када постану селективни, поново отварамо врата свету у коме само сила одређује шта је правда и у коме један актер настоји да другима наметне доминацију силом”, оценио је Ћурић.

У наставку обраћања шеф српске дипломатије подсетио је да је у Првом светском рату Србија је изгубила око 1,3 милиона људи, што је готово 26 одсто тадашњег становништва.

“Читаве генерације су нестале, али пре него што су те ране могле у потпуности да зацеле, Други светски рат однео је више од још милион живота у нашој земљи. Зато Србија не говори о Повељи УН, суверенитету и међународном праву као о апстрактним појмовима. За нас су ти принципи брањени кроз огромну жртву и страдање”, закључио је Ћурић.

У времену дубоких глобалних промена, додао је, све више међународних организација преиспитује своје механизме рада, настојећи да се модернизује и прилагоди новим околностима.

“Иницијатива UN80, Пакт за будућност и расправа о реформи Савета безбедности УН сведоче о настојањима да организација остане ефикасна, релевантна и прилагођена изазовима савременог света. Уколико желимо да УН задрже свој ауторитет и кредибилитет, верујем да је потребно ревитализовати систем Уједињених нација. Једна од перспектива јесте реформа Савета безбедности УН, како би био репрезентативнији и боље прилагођен данашњој реалности”, нагласио је Ћурић.

Тај процес, како је указао, мора да буде заснован на што ширем консензусу држава чланица, као и на већој заступљености земаља у развоју, посебно Африке.

“Истовремено, полазећи од потребе за уравнотеженијом и инклузивнијом регионалном заступљеношћу, сматрамо да би сваки будући модел реформе Савета безбедности требало да укључи и додатно место за групу источноевропских држава. Међутим, без истинског повратка поштовању Повеље УН, ниједна институционална реформа неће бити довољна”, нагласио је Ћурић.

Шеф српске дипломатије поручио је да ће Србија наставити да се залаже за свет заснован на праву, а не на сили, за свет у коме правила важе једнако за све и у коме Повеља УН није политички инструмент, већ универзални темељ међународног поретка.

“Република Србија остаје посвећена Повељи УН, која нас води у односима са свим земљама света, било великим или малим, географски удаљеним или суседним. Посвећеност вредностима мира, безбедности, пријатељских односа и економског и социјалног напретка карактерише и нашу политику према свету и нашу политику према региону Западног Балкана. Будите уверени да ће Србија остати стуб одбране Повеље УН и најснажнији бедем мира, како на међународном плану тако и на Западном Балкану, иако се понекад суочава са недостатком одговорности других”, закључио је министар Ћурић.

Свет се, оценио је, данас налази усред геополитичког урагана у коме се оружани сукоби, хуманитарне кризе, економска и енергетска нестабилност, као и дубока криза поверења у међународне институције, стапају у опасан вртлог који прети да прогута саме темеље међународног поретка.

”Међународно право све више уступа место сили, интересима и геополитичким конфронтацијама. Оно што посебно забрињава јесте да овај процес све мање делује као привремена криза, а све више као системски колапс постојећег поретка”, исткао је Ђурић.

Управо зато, како је нагласио, данашња дебата задире у саму суштину очувања кредибилитета међународног поретка заснованог на Повељи УН, додајући да ако тај документ престане да буде универзални правни и морални компас међународних односа, свет ће се вратити логици силе, сфера утицаја и праву јачег.

<https://mfa.gov.rs/mediji/saopstenja/djuric-republika-srbija-ostaje-posvecena-povelji-un-koja-nas-vodi-u-odnosima-sa-svim-zemljama-sveta>